Gemeenschappelijke Regeling

Recreatieschap Drenthe

Begroting 2018
(inclusief meerjarenraming 2019-2021)

Recreatieschap Drenthe

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief 2018 3

Verplichte paragrafen 9

Programmabegroting 11

Toelichting programmabegroting 12

Bijlage I: bijdragen gemeenten 2018 19

Bijlage II: fonds Recreatie en Toerisme 20

Bijlage II-I: wijziging in verband met bezuiniging 21

Bijlage III: investeringsstaat 22

Bijlage IV: meerjarenraming 2017-2021 23

Bijlage V: begrotingsgegevens ten behoeve van het BBV 24

Aanbiedingsbrief 2018

INLEIDING

1. Algemeen

Voor u ligt de begroting 2018 inclusief meerjarenraming 2019-2021 van het Recreatieschap Drenthe. Het Recreatieschap Drenthe is als gemeenschappelijke regeling van de twaalf Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf, één van dé instrumenten die de deelnemende gemeenten inzetten om snel, effectief, daadkrachtig én succesvol de toegevoegde waarde van de recreatief-toeristische sector op lokaal en regionaal niveau te vergroten.

Het Recreatieschap Drenthe werkt! Onze inspanningen om de sector Recreatie en Toerisme in Drenthe en Ooststellingwerf nog beter op de kaart te zetten, werpt haar vruchten af. Uit het recent uitgebrachte Ecorys-rapport blijkt dat het goed gaat met de sector. Na een aantal moeilijke jaren veert de sector weer op.

In de eerder opgestelde kadernota zijn de uitgangspunten voor deze begroting geformuleerd. Er is gekozen voor investeren in kwaliteit, onderhoud en beleid. Op het gebied van financiën blijven we werken aan strakke discipline en duidelijke regels.

Deze begroting bestaat uit het overzicht van de baten en lasten en de uiteenzetting van de financiële positie. De begroting bevat tevens de verplichte paragrafen. De begroting is in lijn met de kadernota 2018. De begroting is op 5 april 2017 in de vergadering van het Dagelijks Bestuur behandeld. De vaststelling in het Algemeen Bestuur staat gepland tijdens de vergadering op 28 juni 2017.

2. Financieel

De begroting is financieel gebaseerd op de voorlopige cijfers 2016 en begroting van 2017. Er is rekening gehouden met de ontwikkeling van de lonen en prijzen waar wij geen invloed op hebben (gebaseerd op CAO-afspraken, uitgangspunt 3%).

UITGANGSPUNTEN

Het Recreatieschap Drenthe heeft een belangrijke taak waar een stevige ambitie voor nodig is. Onze omgeving verandert continu en dat geldt ook voor de Vrijetijdseconomie. Het is belangrijk in te spelen op nieuwe trends en ontwikkelingen die de wensen en behoeften van onze gasten vervullen. Het Recreatieschap Drenthe wil in 2018 verder gaan met de kwaliteitsimpuls en verdiepingsslag in haar taken. Dit doet het Recreatieschap Drenthe door:

- haar gemeenten te 'ontzorgen' op het gebied van recreatief-toeristisch beleid door actieve kennisontwikkeling en proactief haar gemeenten mee te nemen in de ontwikkelingen binnen de sector;
- op het gebied van routestructuren te blijven groeien als hét Routebureau van Drenthe. Dé expert blijven op het gebied van het ontwikkelen, bewegwijzeren en onderhouden van recreatieve routes. Het Recreatieschap Drenthe heeft kennis en kunde van deze processen en stelt deze kwaliteiten ter beschikking om te komen tot een optimale route-infrastructuur in heel haar werkgebied;
- door projecten te initiëren, stimuleren, administreren waardoor de sector in Drenthe zich kan blijven ontwikkelen als een gezonde sector zodat de werkgelegenheid en bestedingen zich op een goed niveau handhaven. Het stimuleringsfonds van het Recreatieschap Drenthe

speelt hierin een perfecte rol

Het beleid van het bestuur is gericht op efficiency, effectiviteit en kostenbeheersing. Het bestuur kiest nadrukkelijk voor investeren in de recreatief-toeristische sector wat te herkennen is in de begroting 2018 door extra investeringen in de organisatie en het stimuleringsfonds.

Om de gemeenten goed te kunnen (blijven) ondersteunen, de ambities van het Recreatieschap Drenthe te realiseren en ook de initiatieven via ons fonds Recreatie en Toerisme daadwerkelijk te kunnen stimuleren is extra personele inzet nodig.

VAN BEZUINIGING NAAR STIMULERING

In de periode dat de gemeenten te maken hadden met bezuinigingen vanwege de wereldwijde crisis heeft ook het Recreatieschap Drenthe fors bezuinigd (zeker gelet op de omvang van de organisatie). Vanaf 2012 t/m 2017 is er structureel 10% bezuinigd op het Recreatieschap Drenthe. Toch zijn we er in geslaagd op een goede, verantwoorde en initiatiefrijke wijze de toegevoegde waarde van het Recreatieschap Drenthe te blijven leveren. Immers, de beïnvloedbare kosten van een kleine organisatie (7 fte) als het Recreatieschap Drenthe zijn beperkt. Nu de economie weer aantrekt is het van belang om de stimulerende rol van het Recreatieschap Drenthe weer te versterken.

In de begroting 2017 is reeds een 'winstwaarschuwing' afgegeven voor de post 'onderhoud'. Deze post was naar onze mening tot op een risicovol minimum gedaald. De oorzaak van dit risico ligt met name in de toename van de recreatief-toeristische bewegwijzering (fietsknoop- en wandelknooppunten, ATB-routes, bebording hunebedden, bebording Geopark, toiletgebouwen recreatievaart etc.). Naast het bestuur van het Recreatieschap Drenthe heeft ook de provincie Drenthe vanuit haar toezichthoudende functie op Gemeenschappelijke Regelingen hierover melding gemaakt richting het bestuur. Een extra financiële impuls (€ 49.000,=) voor de post 'onderhoud' vindt u dan ook terug in de begroting 2018.

De loonkosten maken een significant deel uit van de exploitatiebegroting van het Recreatieschap Drenthe. Het Recreatieschap Drenthe volgt de gebruikelijke indexering en de verplichtingen vanuit de CAO (gemeente Assen).

In 2018 bestaat de vaste kern van de organisatie Recreatieschap Drenthe uit ongeveer 8 fte. Met name op het gebied van digitalisering en onderhoud zal een kleine uitbreiding van de vaste kern van medewerkers plaats moeten vinden. Het Recreatieschap Drenthe bestaat uit:

- Uitvoerend directie 1 fte;
- Beleid en advisering 3 fte;
- Buitendienst 2,5 fte;
- Ondersteuning 2 fte.

De snel veranderende maatschappij verwacht nieuwe kwaliteiten en competenties van de medewerkers. Het mee-veranderen van de organisatie is belangrijk voor de impact van het Recreatieschap Drenthe op het recreatief-toeristisch veld in Drenthe. Een extra financiële investering in de kwaliteit en competenties van de medewerkers van het Recreatieschap Drenthe herkent u in de begroting 2018. Door deze investering (€ 45.000,=) is het mogelijk ook de digitale ontwikkelingen te integreren in het routebureau. Hierdoor kan de recreant nog beter bediend worden.

Het Recreatieschap Drenthe initieert, geeft leiding aan, administreert vele (>40) projecten ter stimulering van Recreatie en Toerisme. De inzet van een flexibele schil ten behoeve van projecten zal noodzakelijk blijven. De kosten van de 'inhuur' zullen altijd gedekt moeten worden vanuit de projecten.

Investeren in personeel is van belang aangezien de vraag vanuit de gemeenten, sector en markt veranderd. Het scholen van personeel zal dan ook een meer structureel karakter (€ 5.500,=) krijgen binnen het Recreatieschap Drenthe.

Fonds Recreatie en Toerisme

Jaarlijks wordt door de Drentse gemeenten en Ooststellingwerf een bedrag voor dit fonds beschikbaar gesteld. Dit bedrag is gebaseerd op een – in de gemeenschappelijke regeling verankerde – vast component in samenhang met de dagrecreatie en een variabele component gebaseerd op de toeristische overnachtingen in een gemeente. Met andere woorden: een deel van de toeristenbelasting wordt feitelijk direct via het Recreatieschap Drenthe ingezet.

De toezeggingen uit het fonds maken het mogelijk op snelle wijze andere subsidiemiddelen te generen (het is mogelijk gebleken projecten in gang te zetten die anders niet, in beperktere omvang of met een veel langere aanlooptijd zouden zijn gerealiseerd). De inzet van het fonds is al jaren succesvol en de fondsmiddelen zorgen voor een grote multiplier (is vaak aanjager om andere middelen beschikbaar te krijgen).

De omvang van het fonds was in 2017: € 241.553,=. Uit de jaarrekening 2016 blijkt dat via het fonds een zeer effectief beleid mogelijk was, waardoor een groot aantal investeringen mogelijk zijn gemaakt (in 2016 voor een totaalbedrag van € 1.219.630,=).

In de jaren 2010 – 2016 heeft het fonds meegeholpen aan een investering in het Drents recreatief-toeristisch product van circa € 22 miljoen. Dankzij het fonds zijn onder andere de volgende projecten op een actieve en snelle wijze ondersteund: aanleg en onderhoud van fietspaden, het project Internationaal Geopark de Hondsrug, voorzieningen voor de vaarrecreatie, toeristische ontwikkelingen in het landelijk gebied, ontwikkelingen dagrecreatie, poorten Nationale Parken, realisatie ATB-routes, realisatie Fietsknooppuntensysteem, Kwaliteitsteam Drenthe, Expertteam, Vitale Vakantieparken Drenthe en de instandhouding van de recreatieve voorzieningen van Staatsbosbeheer.

Het fonds heeft zijn kracht en succes de afgelopen jaren bewezen. € 1 uit het fonds lokt € 4 van derden uit voor investeringen op het gebied van Recreatie en Toerisme in Drenthe en Ooststellingwerf.

In de afgelopen jaren is door de bezuinigingen de omvang van het fonds afgenomen van € 370.000,= naar € 241.000,= (jaar 2017). We willen de kracht van het fonds extra inzetten om nieuwe initiatieven en ontwikkelingen uit te lokken én te realiseren. Hiervoor is het noodzakelijk de fondsbijdrage te verhogen met € 45.000,=. Uitgangspunt is en blijft dat de multiplier factor 4 van toepassing is waardoor er extra investeringen door ondernemers of andere stakeholders uitgelokt worden en het product Drenthe versterkt wordt.

Toeristische Informatievoorzieningen

Eind 2015 is de stichting Recreatievoorzieningen opgeheven. Hierdoor kwam een einde aan de centrale organisatie (Tourist Info Drenthe) die de lokale Toeristische Informatie Punten (Tip's) ondersteunde. Het Recreatieschap Drenthe heeft de ondersteunende functie van de Tourist info Drenthe zoveel mogelijk overgenomen. Zowel in 2016 als in 2017 liepen de financiën van deze extra activiteiten naast de begroting van het Recreatieschap Drenthe. De activiteiten die het Recreatieschap Drenthe de afgelopen twee jaar hiervoor heeft uitgevoerd liggen met name op het vlak van productontwikkeling (Drenthe-gids, fiets- en wandelbrochures etc.) en ondersteuning van de stichting Internetplatform Drenthe bij het invoeren van de database.

In de begroting voor 2018 is gekozen de gemeentelijke middelen, die sinds 2008 via de stichting Recreatievoorzieningen liepen en sinds 2 jaar naast de begroting van het Recreatieschap Drenthe lopen, te integreren binnen de begroting van het Recreatieschap Drenthe. De gemeentelijke bijdrage 2018 voor dit onderdeel is in evenwicht met de bijdragen van de gemeenten in voorgaande jaren.

Het Recreatieschap Drenthe zal, middels een samenwerkingsovereenkomst met Marketing Drenthe, verantwoordelijk worden voor het actueel en volledig maken en houden van de centrale Drentse database (kosten € 50.000,=). Marketing Drenthe zal data uit deze database gebruiken voor haar campagnes. De marketing van Drenthe behoort namelijk niet tot de directe taak van het Recreatieschap Drenthe. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met Marketing Drenthe.

Naast de database zal het Recreatieschap Drenthe ondersteunen in gemeentegrens overstijgende productontwikkeling (zowel digitaal als op papier), versterken gastheerschap, meertaligheid van het informatieaanbod, samenwerking tussen regio's en een betere aansluiting tussen marketing- en informatievoorziening.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN

a. Economie

Recreatie en Toerisme is van blijvend en toenemend belang voor de Drentse economie (en Ooststellingwerf). Met meer dan 1 miljard euro aan directe- en indirecte bestedingen (Ecorys-rapport aangeboden tijdens het Recreatiecongres december 2016) en ruim 22.000 arbeidsplaatsen is de sector een dragende pijler voor de Drentse economie. Ook voor de vitaliteit van het platteland en de aantrekkelijkheid/leefbaarheid van stad en dorp is Recreatie en Toerisme van belang. Veel voorzieningen als dorpswinkels en cafés zouden zonder toeristische inkomsten zijn verdwenen. Sprankelende dorpen en steden vergroten tevens de aantrekkelijkheid van Drenthe en kunnen de gasten van Drenthe verleiden tot een hoger uitgave patroon. Het is van belang dat alle stakeholders blijven werken aan de kwaliteit van het toeristisch product van Drenthe.

Nu de economische crisis voorbij is, is de verwachting dat het (internationaal) toerisme per jaar 2% zal stijgen tot 2030 (bron: NBTC). Naast het binnenlands toerisme worden Drenthe en Ooststellingwerf meer en meer bezocht door met name Duitse en Vlaamse gasten. Deze trend zal naar verwachting doorzetten. Uiteraard zal dit wel de nodige inspanning vereisen om hier als regio van mee te profiteren.

Het regionale en gemeentelijke recreatief-toeristisch product is zeer gedifferentieerd, zowel aan de aanbod- als aan de vraagzijde. Naast de overheid zijn er meerdere aanbieders met veelal uiteenlopende doelstellingen, commercieel en niet-commercieel, die elk weer verschillende doelgroepen bedienen.

Om de concurrentie met andere regio's het hoofd te kunnen bieden is een constante kwaliteitsverbetering en upgrading van het aanbod nodig. De kwaliteit van dat aanbod moet zo goed mogelijk worden afgestemd op de wensen en behoeften van de verschillende doelgroepen. Dit vraagt om voortdurende investeringsimpulsen om bij te kunnen blijven en niet achterop te raken. Daarnaast is een actief marketing- en promotiebeleid hierbij een belangrijke randvoorwaarde.

Samenwerking is het sleutelwoord om meer overnachtingen en bestedingen te realiseren via ondernemers die binnen een vitale sector door concurrentie sterker worden. Voor het Recreatieschap Drenthe is samenwerking een vanzelfsprekendheid. De belangrijkste

partners om de gezamenlijke doelen te bereiken zijn daarbij natuurlijk de gemeenten, de provincie Drenthe, Marketing Drenthe, recreatieparken, dagattracties, horeca en musea, sport- en evenementenorganisaties en cultuur- en natuurorganisaties.

Drenthe en Ooststellingwerf beschikken over voldoende potentie om meer dan gemiddeld te profiteren van een aantal trends op recreatief-toeristisch gebied. Dit geldt met name voor de waardering van rust en ruimte bij de verregaande verstedelijking in de Randstad en de daaruit voortvloeiende vraag naar zowel actieve beleving van natuur en landschap als ook de toenemende belangstelling voor cultuurhistorie. De specifieke Drentse/ Ooststellingwerfse situatie waarbij sprake is van vooral kleinere recreatief-toeristische bedrijven, maken het voor het bedrijfsleven echter moeilijk snel en in voldoende mate te kunnen investeren. Zowel kwaliteit van hardware (gebouwen/voorzieningen) als software (promotie/marketing/ opleidingen) vragen hierom.

b. Recreatief/toeristisch product

Juist Recreatie en Toerisme zijn bij uitstek beleidsterreinen waarbinnen gemeenten in het belang van de gemeentelijke ontwikkeling actief beleid kunnen ontwikkelen. Een (niet onbelangrijk) bijkomend aspect is dat het merendeel van de kosten voor instandhouding van de openbare recreatieve infrastructuur en de realisatie van nieuwe voorzieningen voor rekening van de gemeenten komen (planologie).

De laatste jaren wordt steeds meer de nadruk gelegd op de kwaliteit en samenhang van de Drentse vrijetijdsvoorzieningen. Voor de toerist en recreant bestaan er geen gemeentegrenzen. Intergemeentelijke samenwerking ten aanzien van Recreatie en Toerisme is dan ook een keiharde noodzaak. Door samenwerking met het Recreatieschap Drenthe en gebruikmakend van haar kwaliteiten, kennis en kunde wordt hiervoor een goede basis gelegd.

Het Recreatieschap Drenthe heeft een belangrijke spilfunctie en speelt al een groot aantal jaren een aanjagende en uitvoerende rol bij de nieuwe ontwikkelingen in de vrijetijdseconomie van Drenthe. Met als doel het ontwikkelen van een vitale sector is het Recreatieschap Drenthe de initiator, (mede-)regisseur en coördinator voor alle Drentse gemeenten en Ooststellingwerf. Het project 'Vitale Vakantie Parken' is hiervan een mooi voorbeeld.

c. Algemene Trends

Per saldo zijn de belangrijkste trends voor de toekomst als volgt weer te geven;

- Mobiliteit wordt duurder (milieukosten, olieprijs);
- Trend naar veilige bestemming;
- ICT-toepassingen (social media, dynamic packaging, Big Data, mobiel internet);
- Deeleconomie (Social Travelling, Meet the local);
- Betaalbaarheid;
- Robotisering/Technische mogelijkheden;
- Groeiende groep Actieve senioren;
- Y-generatie (co-creatie en zich zelf ontwikkelen);
- Overcapaciteit verblijfsrecreatie (aanpak Vitale Vakantieparken Drenthe);
- Meer korte vakanties per jaar;
- Toenemende belangstelling voor het cultuurhistorisch erfgoed/het romantiseren van de geschiedenis;
- Algemene trend is de toeristische aandacht voor toegankelijkheid voor recreanten met een beperking in de Vrijetijdseconomie.

d. Beleid

In het kader van de begroting 2018 is het goed stil te staan bij de ontwikkelingen in de komende jaren. Vanaf 2016 is er weer sprake van groei van de economie en ook de recreatief-toeristische sector profiteert hiervan. Het aantal overnachtingen stijgt, de bestedingen nemen toe waardoor ook ondernemers weer meer vertrouwen krijgen.

Om de concurrentiepositie van onze regio te waarborgen is het van groot belang om de ontwikkeling van een samenhangend beleid op het gebied van Recreatie en Toerisme en een toename van de investering in de kwaliteit van het recreatief-toeristisch product en de promotie en marketing hiervan te borgen. Dit zowel in relatie tot de gemeenten als ook met en in relatie tot de provincie Drenthe. Op provinciaal niveau blijft een actieve rol van zowel overheden als bedrijfsleven dringend gewenst.

In gezamenlijkheid en goede afstemming Drenthe voortstuwen naar dé Vrijetijds- en Fietsprovincie van Nederland. Dit vraagt betrokkenheid, regie en creativiteit bij het ontwikkelen van vernieuwend beleid. Het Recreatieschap Drenthe heeft de afgelopen jaren laten zien een effectief en uniek instrument te zijn om de deelnemers in deze Gemeenschappelijke Regeling te ondersteunen richting een effectief gemeentelijk beleid.

e. Slot

Het bestuur van het Recreatieschap Drenthe wil op een actieve en stimulerende wijze inspelen op de ontwikkelingen binnen het recreatief en toeristisch product. Zij ziet in het Recreatieschap Drenthe een uniek instrument om de gemeenschappelijke doelen te bereiken.

Recreatie en Toerisme spelen zich in hoofdzaak op gemeentelijk niveau af. Hierbij valt te denken aan het ontwikkelen van voorzieningen, zoals fietspaden, dagrecreatieterreinen, parkeervoorzieningen, stimuleren van evenementen en natuurbeheer. Juist Recreatie en Toerisme zijn beleidsterreinen waarbinnen gemeenten kunnen optreden en het verschil kunnen maken.

Er is sprake van een goed ontwikkeld toeristisch product Drenthe als er een duidelijke samenhang en afstemming is tussen de diverse gemeenten. Een toerist kent immers geen grenzen en ziet niet waar gemeente- en provinciegrenzen ophouden. Bovengemeentelijke beleidsontwikkeling is hier zeker een voorwaarde voor succes.

VASTSTELLING

Wij verzoeken u de begroting 2018 vast te stellen.

Het Dagelijks Bestuur

Verplichte paragrafen

1. **Weerstandsvermogen en risicobeheersing**
2. **Financiering**
3. **Verbonden partijen**
4. **Grondbeleid**

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen
Onder dit begrip verstaat het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) het verband tussen weerstandscapaciteit en de risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor onze financiële positie.

De huidige omvang van de algemene reserve (per 31-12-2016 € 93.463,=) is gezien de omvang van de activiteiten en huidige inzichten beperkt voldoende.

Balansrisico's
Dit betreft o.a. openstaande vorderingen, afschrijvingsmethodiek op activa etc. Gezien het bedrag en van welke organisatie c.q. bedrijf wij een vordering hebben openstaan, zullen deze vorderingen niet lang "openstaan" (het zijn vorderingen met een legitieme basis). Betreffende de gehanteerde afschrijvingsmethodiek is grotendeels aansluiting gezocht bij de gemeentelijke uitgangspunten.

Gerechtelijke procedures
Op dit moment worden geen juridische procedures door of tegen de gemeenschappelijke regeling gevoerd.

Garanties
Op dit moment garanderen wij geen geldleningen die aan derden zijn verstrekt.

Onderhoud sanitaire voorzieningen ten behoeve van de recreatievaart
In het kader van de bestrijding van de legionellabacterie vindt in het seizoen periodieke controle plaats. De fysieke toestand van de gebouwen is goed.

Coördinatie/projectverantwoording en uitvoering recreatief-toeristische projecten
Ook in 2018 en volgende jaren zullen projecten in uitvoering worden genomen. Deze projecten worden administratief en financieel verantwoord via een projectenadministratie. Door regelmatig overleg tussen de projectverantwoordelijke en de projectuitvoerende (juiste toepassing van de subsidievoorwaarden en de actualiteit van de projectadministratie) worden de financiële risico's tot een minimum beperkt.

Organisatierisico's
De omvang en opbouw van de organisatie (gering aantal medewerkers) evenals de hoge werkdruk, kunnen financiële risico's tot gevolg hebben. Deze ontwikkelingen worden door het bestuur en management nauwlettend gevolgd.

Gezien het bovenstaande kunnen wij concluderen dat wij als gemeenschappelijke regeling geen risico's lopen die van grote materiële betekenis zijn.

2. Financiering

Algemeen
Het belangrijkste thema van de wet financiering decentrale overheden (wet Fido) is het inzicht geven in de treasuryfunctie bij decentrale overheden. De doelstellingen, richtlijnen en limieten van het voorgestane beleid zijn vastgelegd in het treasurystatuut. De treasuryparagraaf is één van de onderdelen waarmee de wetgever beoogd de transparantie en bestuurlijke beheersbaarheid van deze functie te bevorderen.

De wet Fido schrijft voor dat samen met de jaarstukken ook de overzichten met betrekking tot de renterisiconorm en de kasgeldlimiet bij Gedeputeerde Staten moeten worden ingediend. Vanaf 2004 is geen sprake meer van een vaste schuld (langlopende lening), een overzicht betreffende de renterisiconorm is dan ook niet van toepassing.

De kasgeldlimiet (de ruimte voor korte financiering) wordt volgens de wet Fido bij aanvang van het kalenderjaar 2017 gesteld op 8,2%. Wij streven door een actief treasurymanagement (bevoorschotting subsidies etc.) onder de kasgeldlimiet te blijven.

Omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	**1e kw 2018**	**2e kw 2018**	**3e kw 2018**	**4e kw 2018**
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	1.164.427	1.164.427	1.164.427	1.164.427
Toegestane kasgeldlimiet				
in procenten van de grondslag	8,2	8,2	8,2	8,2
in een bedrag	95.483	95.483	95.483	95.438

De bijdragen van de gemeenten worden in het 1e kwartaal ontvangen. Gedurende het jaar vindt er monitoring plaats aan de hand van tussentijdse cijfers.

3. Verbonden partijen

Het Recreatieschap Drenthe kent geen verbonden partijen (in 2015 is de stichting Recreatievoorzieningen Drenthe ontbonden).

4. Grondbeleid

Vanaf eind 1993 heeft het Recreatieschap Drenthe gronden in bezit. Deze gronden betreffen het Regionaal Geluidsportcentrum aan de Pottendijk te Emmer-Compascuum. Het centrum omvat:

a. een regionaal motorcrosscentrum – groot ca. 10 ha;
b. een provinciaal schietsportcentrum – groot ca. 15 ha.

Het motorcrossgedeelte wordt beheerd en geëxploiteerd door de motorvereniging Motodrôme Emmen. Het schietsportcentrum wordt beheerd en geëxploiteerd door de stichting Schiet- en Jachtsportcentrum Emmen. De gronden zijn voor 50 jaar in erfpacht aan genoemde organisaties uitgegeven. Jaarlijks ontvangen wij hiervoor erfpachtcanons (zie programmabegroting c.q. programmarekening). Deze canons worden jaarlijks geïndexeerd.

Programmabegroting

(in Euro's)

	Categorie omschrijving	*Rekening 2016*	*Begroting 2017*	*Begroting 2018*
Baten	Personeel	21.548	13.900	6.100
	Huisvesting	20.479	23.900	29.700
	Overige opbrengsten	44.960	17.000	17.000
	Projecten	205.026	p.m.	p.m.
	subtotaal	292.013	54.800	52.800
	Bijdrage gemeenten in exploitatie	597.149	598.000	829.178
	Fonds Recreatie en Toerisme	232.728	241.553	289.597
	subtotaal	829.877	839.553	1.118.775
	Totaal baten	1.121.890	894.353	1.171.575
Lasten	Personeel	492.690	497.822	559.000
	Huisvesting	79.035	74.750	78.600
	Onderhoud	41.822	31.000	60.000
	Overige uitgaven	28.367	9.800	10.000
	Overige uitgaven toer. info voorz.	0	0	115.178
	Bestuur	1.352	500	500
	Bureau	55.582	47.890	50.249
	Afschrijvingen	6.028	3.890	1.303
	Projecten	205.026	p.m.	p.m.
	subtotaal	909.902	665.652	874.830
	Fonds Recreatie en Toerisme	131.399	241.553	289.597
	Totaal lasten	1.041.301	907.205	1.164.427
	Saldo financieringsfunctie	0	0	0
	Resultaat voor bestemming	80.589	-12.852	7.148
	Onttrekkingen aan reserves:			
	Bestemmingsres. personele inzet	21.382	15.852	15.852
	Bestemmingsres. onderhoud	20.000	20.000	0
	Bestemmingsres. Infrastructuur	20.000	0	0
	Toevoegingen aan reserves:			
	Bestemmingsres. fonds R. & T.	101.329	0	0
	Bestemmingsres. personele inzet	23.000	23.000	23.000
	Bestemmingsres. onderhoud	1.480	0	0
	Resultaat na bestemming	16.162	0	0

Toelichting programmabegroting

Omschrijving	*Raming excl. BTW*	*Raming excl. BTW*
Baten		
Personeel		Totaal 6.100
Dienstverlening Stichting Geopark de Hondsrug	6.100	
De financiële administratie van de Stichting Geopark de Hondsrug wordt verzorgd door het Recreatieschap Drenthe, hiervoor wordt een vergoeding ontvangen. In 2018 wordt een extra vergoeding van € 2.000 ontvangen voor aanvullende projectadministratie.		
De financiële administratie voor de Stichting Drentse Fiets 4Daagse en de Stichting Internetplatform zijn komen te vervallen.		
Huisvesting		Totaal 29.700
Erfpachtcanon regionaal geluidssportcentrum Pottendijk		
Jaarlijkse ontvangst van een erfpachtcanon van:		
Vereniging Motodrôme Emmen	2.250	
Stichting Schietsportcentrum Emmen	4.650	
Bijdrage loods uit onderhoud	5.000	
Huurinkomsten	17.800	
Het Recreatieschap Drenthe heeft grond in eigendom, gelegen aan de Pottendijk te Emmen. Deze grond is in erfpacht uitgegeven, jaarlijks wordt hier een erfpachtcanon voor ontvangen.		
Voor de opslag van gereedschap en onderhoudsmateriaal wordt een loods gehuurd in Wijster. Jaarlijks wordt een bedrag van € 5.000 verantwoord als onderhoudskosten. Vanuit de onderhoudskosten wordt een bijdrage gedaan voor de huur van de loods.		
Een gedeelte van het pand wordt onderverhuurd aan de Stichting Drentse Fiets4Daagse en Retrospect.		

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	*Raming excl. BTW*	*Raming excl. BTW*
Overige opbrengsten		Totaal 17.000
Recreatiecongres	7.000	
Recreatiesociëteit	8.000	
Excursie	2.000	

Het Recreatieschap Drenthe organiseert jaarlijks verschillende bijeenkomsten. Enerzijds voor de deelnemende gemeenten (bestuurders, raadsleden e.d.) in de vorm van een jaarlijkse bestuursexcursie.

Anderzijds worden netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor betrokkenen uit de recreatie- en toerismesector, zowel overheid als ondernemers.

Bijdrage gemeenten in exploitatie		Totaal 829.178

De deelnemende gemeenten betalen aan de gemeenschappelijke regeling, volgens verdeelsleutels zoals vastgelegd in de regeling, jaarlijks een bijdrage aan de exploitatie van de organisatie.

In bijlage I staan de bedragen per gemeente.

Fonds Recreatie en Toerisme		Totaal 289.597

De deelnemende gemeenten betalen aan de gemeenschappelijke regeling, volgens bestaande bijdrageregeling, jaarlijks een bijdrage aan het Fonds Recreatie en Toerisme.
De hierdoor beschikbare middelen worden ingezet ter stimulering van projecten in de recreatie- en toerismesector.

In bijlage II en II-I staan de bedragen per gemeente.

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	*Raming excl. BTW*	*Raming excl. BTW*
Lasten		
Personeel		Totaal 559.000
Brutosalarissen	392.000	
Sociale lasten	131.000	
Extra ondersteuning	45.000	

Het vaste personeel bestaat uit 10 medewerkers en 1 oproepkracht (7,26 fte's).
De geraamde bruto salariskosten zijn gebaseerd op de salarisschalen geldend per 1 februari 2016. Daarbij is rekening gehouden met een indexpercentage van 3% (inschatting loonontwikkeling).
Daarnaast is rekening gehouden met de toekenning van standaardperiodieken per 1 januari 2018.

Extra ondersteuning voor de afdeling onderhoud/ toeristische bewegwijzering.

Ten gunste van deze post vindt jaarlijks een onttrekking plaats vanuit de bestemmingsreserve personele inzet € 15.852.

Overige personeelskosten:	
Geraamd wordt:	
Brutosalarissen naar projecten (1)	-23.000
UWV	4.000
Kosten P&O; administratie door gemeente Assen t.b.v. 11 medewerkers	3.000
Opleidingen/cursussen	5.500
Overige personeelskosten	1.500

(1) Gezien de huidige projecten die doorlopen tot en met 2018 kunnen er uren geboekt worden op bepaalde projecten.

In 2016 hebben wij tijdelijk een medewerker in dienst gehad met betrekking tot onderhoudswerkzaamheden. Omdat wij eigenrisicodrager zijn is er een plicht tot betaling van WW-gelden aan het UWV.

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	*Raming excl. BTW*	*Raming excl. BTW*
Huisvesting		Totaal 78.600
Huurkosten	54.000	
Energiekosten	11.000	
Onderhoud pand	600	
Schoonmaakkosten	3.000	
Huurkosten loods	8.000	
Overige huisvestingskosten	2.000	

Het Recreatieschap Drenthe is gevestigd in het voormalige gemeentehuis van Diever, Brink 4b.

Het pand (benedenverdieping) wordt gehuurd van Vobeco beheer.

De loods (te Wijster) wordt gebruikt ten behoeve van de opslag voor onderhoudsmateriaal.

Onderhoud		Totaal 60.000

Betreft diverse zaken (w.o. wandel- en fietsroutes, fietsknooppuntennetwerk, geoparkbebording, ATB-routes, ruiterroutesstructuur, kosten wandelvrijwilligers towo's en toiletvoorzieningen).
Het Recreatieschap Drenthe heeft via vele projecten een groot aantal voorzieningen gerealiseerd in de openbare ruimte.
Het onderhoud van een aantal daarvan komt voor rekening van het Recreatieschap Drenthe.

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	excl. BTW	excl. BTW
Overige uitgaven		Totaal 10.000
Recreatiecongres	7.000	
Recreatiesociëteit	1.000	
Excursie	2.000	
Overige uitgaven toeristische informatievoorzieningen		Totaal 115.178
Toeristische informatievoorzieningen	65.178	
Toeristische informatievoorzieningen Drenthe.nl	50.000	
Taken met betrekking tot toeristische informatievoorzieningen en de website Drenth.nl werden in 2016 en 2017 projectmatig door het Recreatieschap Drenthe uitgevoerd en worden vanaf 2018 in de exploitatie opgenomen.		
Bestuur		Totaal 500
Bureau		Totaal 50.249
Portikosten	1.000	
Telefoonkosten	2.500	
Reis-, verblijf- en autokosten	9.000	
Representatiekosten	500	
Kantoorbenodigdheden	1.000	
Kopieerkosten	1.500	
Leasekosten	1.100	
Kantinekosten	1.000	
Automatiseringskosten	9.000	
Documentatie en voorlichting	1.000	
Abonnementen/lidmaatschappen	1.400	
Bankkosten	700	
Verzekeringen (1)	10.000	
Accountantskosten	10.000	
Overige kosten	549	

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	*Raming excl. BTW*	*Raming excl. BTW*
(1) dit betreft de volgende verzekeringen: fraude en beroving aansprakelijkheidsverzekeringen twee dienstautoverzekeringen brandverzekeringen persoonlijke ongevallen- en ziekteverzekering		
Kapitaal		Totaal 1.303
In bijlage III staan de afschrijvingen.		
Fonds Recreatie en Toerisme		Totaal 289.597
Diverse projecten in het kader van recreatie en toerisme.		
Saldo financieringsfunctie		Totaal 0

Onttrekkingen aan reserves

Bestemmingsreserve personele inzet	Totaal 15.852
Jaarlijks wordt een bedrag van € 15.852 onttrokken aan deze bestemmingsreserve (conform bestuursbesluit AB).	

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	*Raming excl. BTW*	*Raming excl. BTW*

Toevoegingen aan reserves

Bestemmingsreserve personele inzet — Totaal 23.000

Jaarlijks wordt een deel van de bijdragen van de gemeenten toegevoegd aan de bestemmingsreserve personele inzet.
Hierdoor kan flexibel worden ingespeeld op nieuwe projecten/ontwikkelingen (conform bestuurs-besluit AB)

Bijlage I

Bijdragen gemeenten 2018 in de exploitatiekosten volgens bestaande bijdrageregeling.

Gemeente:	in %	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018 *exploitatie*	*toer. info voorz.*	*totaal*
Aa en Hunze	7,75%	43.049	43.113	51.214	8.564	59.778
Assen	7,50%	41.661	41.721	49.562	8.288	57.850
Borger-Odoorn	8,00%	44.439	44.502	52.866	8.840	61.706
Coevorden	9,25%	51.383	51.456	63.848	7.500	71.348
De Wolden	6,75%	37.495	37.549	44.606	7.459	52.065
Emmen	18,00%	99.988	100.130	119.839	19.000	138.839
Hoogeveen	8,00%	44.439	44.502	52.866	8.840	61.706
Meppel	4,00%	22.220	22.251	26.433	4.420	30.853
Midden-Drenthe	10,00%	55.549	55.628	66.083	11.050	77.133
Noordenveld	7,25%	40.273	40.330	47.909	8.012	55.921
Ooststellingwerf	7,50%	41.662	41.721	49.562	8.288	57.850
Tynaarlo	6,25%	34.718	34.767	41.302	6.906	48.208
Westerveld	7,25%	40.273	40.330	47.910	8.011	55.921
Totaal	107,50%	597.149	598.000	714.000	115.178	829.178

Bijlage II

Fonds Recreatie en Toerisme van het Recreatieschap Drenthe per 1 januari 2018

Gemeente	Overnachtingen	Dagrecreatie	Verblijfsrecr.	Vast bedrag	Subtotaal
Aa en Hunze	1.162.000	9.303	25.230	10.000	44.533
Assen	342.545	9.303	3.888	10.000	23.191
Borger-Odoorn	1.068.441	9.303	21.488	10.000	40.791
Coevorden	1.448.772	9.303	38.689	10.000	57.992
De Wolden	278.264	9.303	2.924	10.000	22.227
Emmen	370.451	9.303	4.307	10.000	23.610
Hoogeveen	91.333	9.303	913	10.000	20.216
Meppel	0	9.303	0	10.000	19.303
Midden-Drenthe	681.787	9.303	9.886	10.000	29.189
Noordenveld	212.522	9.303	2.125	10.000	21.428
Ooststellingwerf	244.305	9.303	2.443	10.000	21.746
Tynaarlo	270.050	9.303	2.801	10.000	22.104
Westerveld	737.273	9.303	10.995	10.000	30.298
Totaal	6.907.743	120.939	125.689	130.000	376.628

Vaste bijdrage dagrecreatie 120.939

Staffel aantal overnachtingen (verblijfsrecreatie)

1e 250.000	0,010
2e 250.000	0,015
3e 250.000	0,020
4e 250.000	0,030
5e 250.000	0,040
6e 250.000	0,050
7e 250.000	0,060

Vast bedrag besloten in AB vergadering d.d. 12 maart 2008 130.000

Bijlage II-I

Wijziging in verband met bezuiniging.

	Voor bezuiniging				**Na bezuiniging**				
Gemeente	Exploitatie-kosten	Bijdrage Fonds R&T	Totaal	Bezuiniging (1)	Totaal	Exploitatie-kosten	Bijdrage Fonds R&T	Touristische informatie-voorziening	**Bijdrage 2018**
Aa en Hunze	51.214	44.533	95.747	7.287	88.460	51.214	37.246	8.564	**97.024**
Assen	49.562	23.191	72.753	6.138	66.615	49.562	17.053	8.288	**74.903**
Borger-Odoorn	52.866	40.791	93.657	7.183	86.474	52.866	33.608	8.840	**95.314**
Coevorden	63.848	57.992	121.840	8.592	113.248	63.848	49.400	7.500	**120.748**
De Wolden	44.606	22.227	66.833	5.842	60.991	44.606	16.385	7.459	**68.450**
Emmen	119.839	23.610	143.449	9.672	133.777	119.839	13.938	19.000	**152.777**
Hoogeveen	52.866	20.216	73.082	6.154	66.928	52.866	14.062	8.840	**75.768**
Meppel	26.433	19.303	45.736	4.787	40.949	26.433	14.516	4.420	**45.369**
Midden-Drenthe	66.083	29.189	95.272	7.264	88.008	66.083	21.925	11.050	**99.058**
Noordenveld	47.909	21.428	69.337	5.967	63.370	47.909	15.461	8.012	**71.382**
Ooststellingwerf	49.562	21.746	71.308	6.065	65.243	49.562	15.681	8.288	**73.531**
Tynaarlo	41.302	22.104	63.406	5.670	57.736	41.302	16.434	6.906	**64.642**
Westerveld	47.910	30.298	78.208	6.410	71.798	47.910	23.888	8.011	**79.809**
Totaal	714.000	376.628	1.090.628	87.031	1.003.597	714.000	289.597	115.178	**1.118.775**

(1) inclusief bezuiniging vaste bijdrage Fonds R&T € 2.500,= per gemeente

Bijlage III

Investeringsstaat

Omschrijving	Datum	Aanschaf				Afschrijving						
		bedrag	vermeer-deringen	vermin-deringen	totaal	%	totaal per 1 januari	boek-jaar 2018	boek-waarde 1 januari	boek-waarde 31 dec.	rest-waarde 1 januari	rest-waarde 31 dec.
Vervoermiddelen												
Volkswagen 3-VLX-11	1-03-11	19.708			19.708	20,00	16.708	0	3.000	3.000	3.000	3.000
Volkswagen 5-VZK-31	16-10-12	20.250			20.250	20,00	17.250	0	3.000	3.000	3.000	3.000
Kantoorinventaris												
Kantoormeubilair	6-02-09	1.245			1.245	10,00	1.104	125	141	16	0	0
Telefooncentrale	1-10-10	11.776			11.776	10,00	8.540	1.178	3.236	2.058	0	0
Totaal		52.979			52.979		43.602	1.303	9.377	8.074	6.000	6.000

Bijlage IV

Meerjarenraming 2017-2021

	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten						
Personeel	21.548	13.900	6.100	4.161	4.203	4.245
Huisvesting	20.479	23.900	29.700	30.294	30.900	31.518
Overige opbrengsten	44.960	17.000	17.000	17.000	17.000	17.000
Projecten	205.026	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Subtotaal	292.013	54.800	52.800	51.455	52.103	52.763
Bijdrage gemeenten in exploitatie	597.149	598.000	829.178	840.480	849.886	859.439
Fonds Recreatie en Toerisme	232.728	241.553	289.597	289.597	289.597	289.597
Subtotaal	829.877	839.553	1.118.775	1.130.077	1.139.483	1.149.036
Totaal baten	1.121.890	894.353	1.171.575	1.181.532	1.191.586	1.201.799
Personeel	492.690	497.822	559.000	563.385	571.836	580.414
Huisvesting	79.035	74.750	78.600	80.172	81.775	83.410
Onderhoud	41.822	31.000	60.000	60.000	60.000	60.000
Overige uitgaven	28.367	9.800	10.000	10.000	10.000	10.000
Overige uitgaven toer. info. voorz.	0	0	115.178	115.178	115.178	115.178
Bestuur	1.352	500	500	500	500	500
Bureau	55.582	47.890	50.249	50.249	50.249	50.249
Afschrijvingen	6.028	3.890	1.303	5.303	5.303	5.303
Projecten	205.026	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Fonds Recreatie en Toerisme	131.399	241.553	289.597	289.597	289.597	289.597
Totaal lasten	1.041.301	907.205	1.164.426	1.174.384	1.184.438	1.194.651
Saldo financieringsfunctie	0	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	80.589	-12.852	7.148	7.148	7.148	7.148
Onttrekkingen aan reserves:						
Bestemmingsreserve personele inzet	21.382	15.852	15.852	15.852	15.852	15.852
Bestemmingsreserve onderhoud	20.000	20.000	0	0	0	0
Bestemmingsreserve infrastructuur	20.000	0	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves:						
Bestemmingsreserve fonds R&T	101.329	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve personele inzet	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000
Bestemmingsreserve onderhoud	1.480	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	16.162	0	0	0	0	0

Bijlage V

Begrotingsgegevens ten behoeve van het BBV

Statutaire naam	Recreatieschap Drenthe
Vestigingsplaats	Diever
Rechtsvorm	Publiekrechtelijke Rechtspersoon: Openbaar Lichaam op basis van gemeenschappelijke regeling
Activiteit	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme.
Geraamd Eigen Vermogen 1-1-2018	€ 662.506
Geraamd Eigen Vermogen 31-12-2018	€ 669.654
Geraamd Vreemd Vermogen 1-1-2018 (kortlopend Vreemd Vermogen)	€ 681.597
Geraamd Vreemd Vermogen 31-12-2018 (kortlopend Vreemd Vermogen)	€ 681.597
Geraamde resultaat 2018 (resultaat na bestemming)	€ 0